ڕێکخراوی بەدیلی کۆمۆنیستی، چالاکیەکان و جیاوازیەکانی.. نەوزاد بابان و نادر عەبدولحەمید

ئەمەی خوارەوە دەربارەی بەشێک لە کار و چالاکیەکانی ئەو ڕێکخراوەیە لە هەرێمی کوردستانی عێراق و هەروەها دەرخستنی جیاوازیە فکری و سیاسی و ستڕاتیژیەکانی ڕێکخراوەکە لەگەڵ حزب و گروپ و ڕێکخراوەکانی تری بزووتنەوەی چەپ و کۆمۆنیستی لە کوردستانی عێراق.

ئەم چاوپێکەوتنە لە لایەن ڕۆژنامەی (الغد الإشتراكي)ەوە ئەنجامدراوە، بە بۆنەی یادی پێنج ساڵەی دامەزراندنی (ڕێکخراوی بەدیلی کۆمۆنیستی لە عێراق).

ئەلغەد ئەل-ئیشتراکی: هاوڕێ نەوزاد، (ڕێکخراوی بەدیلی کۆمۆنیستی) لە هەرێمی کوردستاندا کار و چالاکی و کاریگەری سیاسی و کۆمەڵایەتی خۆی هەیە، ئەگەر بکرێ لەوبارەوە ئاگادارمان بکەنەوە لە کار و چالاکییەکانتان؟

نوزاد بابان: هەم وەک کادری (ڕێکخراوی بەدیلی کۆمۆنیستی) و هەم وەک هەڵسوڕاوی بزووتنەوەی ناڕەزایەتی جەماوەری و کرێکاری لە کوردستان، ڕۆڵمان بینیووە لە زۆربەی بزووتنەوە ناڕەزایەتیەکان و مانگرتنی شارەکان لە دژی نەبوونی خزمەتگوزاریە سەرەتاییەکان و بێکاری و هەژاری و دواکەوتنی موچە.

هەر لەم مانگەدا (تەمموزی ٢٠٢٣)، لەنێو ئەو خەڵکەدا ئامادە بووین کە مانیان گرتبوو لە شاری (کفری) و چادریان هەڵدابوو، لەوێ وتارێکمان پێشکەش کرد و چەندین چاوپێکەوتنمان لەگەڵ خۆپیشاندەران ئەنجامدا بۆ ڕۆژنامەکەمان (ڕەوت)، بەتایبەتی لەگەڵ گەنجانی بێکار و ئێستاش لە پەیوەندیداین لەگەڵیاندا بۆ هێنانەدی ڕێکخراوێکی تایبەت بە بێکاران لە شارەکەدا. هەروەها لە مانگەکانی (شوبات و ئازاری ٢٠٢٣) لەناو ناڕەزایەتی و مانگرتنی شاری دەربەندیخان و شاری هەڵەبجەدا ئامادە بووین، و هەمان ئەو چالاکیانەی وەک چالاکییەکانی شاری کفریمان ئەنجامداوە.

ئەمە و لە ساڵانی پێشوودا، ڕۆڵمان هەبووە لە بەشداری کردن و ڕێکخستنی شەپۆلە یەک لە دوای یەکەکان لە خۆپیشاندانی کرێکاران و

فەرمانبەران و مامۆستایان دژی حکومەتی هەرێم، بەهۆی نەدانی مووچە، وەیا دواخستن و بڕینی بەشێک لێی، وەستاندنی دەرماڵەکان و پلە بەرزکردنەوەکان.

هەروەها لەنێو مانگرتنی کرێکارانی ژینگەپارێزی شارەچکەی (تەکیە) ئامادە بووین کە لە مانگی شوباتی (٢٠٢٢) مانگرتنیان ئەنجامدا، لەگەڵ ئامادەبوونمان لە خۆپیشاندانەکانی خوێندکارانی زانکۆ و بەشە ناوخۆییەکانی سلێمانی، کە لەوێ فڕێندرام (لە سەرەتای کانوونی یەکەمی ٢٠٢١) لەلایەن دەزگا ئەمنییەکانەوە و بۆ ماوەی زیاتر لە هەفتەیەک لە زیندانەکانیان دەستگیرکرام.

ئەلغەد ئەل-ئیشتراکی: هاوڕێ نادر جیاوازی (ڕێکخراوی بەدیلی کۆمۆنیستی) لەگەڵ باقی هێز و لایەنە کۆمۆنیستەکانی ناو هەرێم چییە؟

نادر عەبدولحەمید: بزووتنەوەی چەپ و کۆمۆنیستی لە کوردستانی عێراق، لە ناوەڕاستی حەفتاکانی سەدەی بیستەوە تا ئێستا، چەندین ڕێباز و خەتی فکری و ستراتیژی سیاسی و نەزەریتی خەباتکارانە و ڕێکخراوەیی جیاوازی بەرهەم هێناوە، لە ماوەیەیدا لەگەڵ بارودۆخی سیاسی کوردستانی عێراق.

لە ئێستادا ڕێبازی فکری و سیاسی "کۆمۆنیزمی کرێکاری" لەلایەن (حزبی کۆمۆنیستی کرێکاری کوردستان)ەوە نوێنەرایەتی دەکرێت، کە ڕێبازێکی کامڵ و هاوئاهەنگە لە ناوخۆیدا لە ڕووی فکری و سیاسییەوە. ڕێباز و خەتی دووەم، کە یەکێتی کۆمۆنیستەکان سەر بەو خەتەیە، لەژێر کاریگەری ئەزموونی سیاسی کوردستانی سوریا و بیرەکانی عەبدوڵا ئۆجالاندایە. ئەم ڕێبازە لە ڕووی سیاسییەوە مەیلی هەیە بۆ (پەیەدە -پارتی یەکێتی دیموکرات)ی کوردستانی سوریا و (پ.ک.ک)ە و هاوشێوەکانیان لە کوردستانی عێراق.

جگە لەم دوو ڕێبازە فکری و سیاسییە، چەند گرووپ و کۆڕوکۆمەڵەی فکری و سیاسی ڕۆشنبیرانی مارکسیست هەیە، وەک (ئەڵتەرناتیڤی سۆسیالیستی) و (وەرچەرخان) و (سۆشیالیستە شۆڕشگێڕەکان) کە ئەمەی دوایان سەربە فکری ترۆتسکییە. ئەم گروپ و کۆڕوکۆمەڵانە فکری و سیاسیانە، هێشتا نەگەیشتوونەتە ئەو ئاستەی کە ڕێبازێکی سیاسی هەمەلایەنەی یەکگرتوو و تۆکمە بخەنەڕوو بۆ چالاکی سیاسی، کار و چالاکی بەردەوامیان بریتییە لە بڵاوکردنەوەی بیری مارکسیزم و پڕوپاگەندەی سۆسیالیستی بەدژی سەرمایەداری و دەسەڵاتی بورژوازی.

ڕێبازی فکری و سیاسی سێیەم هی (ڕێکخراوی بەدیلی کۆمۆنیستی)ە کە مارکسیزم و ئینتەرناسیۆنالیزمی وەک ڕێبازێکی فکری سیاسی یەکگرتوو بەرجەستەکردۆتەوە، ئەمەش لە بەیاننامەی دامەزراندنەکەی و مامەڵەکردنی لەگەڵ (ڕاپەڕینی ئۆکتۆبەری ٢٠١٩) و چەندین

بەڵگەنامەی پەیوەندیدار بە بارودۆخی سیاسی عێراق بە گشتی و بە تایبەتی ئەوانەی پەیوەندییان بە بارودۆخی سیاسی هەرێمی کوردستانی عێراقەوە هەیە بەرجەستە بێتەوە. ئەم جیاوازییەکان بوو لەڕووی ڕێبازی فکری و سیاسییەوە.
هەرچی جیاوازییەکانیشە لەڕووی ستراتیژەوە، ئەوا چەپ لە کوردستانی عێراقدا دابەشبووە بەسەر سێ ستراتیژی سیاسیدا: یەکەمیان ستراتیژی (حزبی کۆمۆنیستی کرێکاری کوردستان)ە، کە لە کۆنگرەی دامەزراندنیدا لە (٢٠٠٨) و لە بەرنامەکەیدا، سەربەخۆیی کوردستانی پەسند کردووە، هەروەها پاڵپشتی (ڕیفراندۆمی بارزانی)یش بووە لە (٢٠١٧)دا. ئەم حزبە پێی وایە سەربەخۆیی کوردستان، ڕێگەی بەهێزبوونی بزووتنەوەی کۆمۆنیستی و ڕێگەی ڕزگاری جەماوەری زەحمەتکێشە؛ هەم لە ستەمی نەتەوەیی و هەم لە زوڵم و زۆری حیزبە قەومییە کوردییەکانی فەرمانڕەوا. ئەم حیزبە داوای کۆتاییهێنان و ڕووخاندنی دەسەڵاتی حیزبە میلیشیا ناسیونالیستەکان دەکات لە هەرێم، لە ڕێگەی ڕاپەڕینێکی شۆڕشگێڕانە و دامەزراندنی دەسەڵاتی شۆرا جەماوەرییەکانەوە، بەڵام ئەم سیاسەتە بەشێکە لە ستراتیژەکەی بۆ سەربەخۆیی کوردستان، بە واتایەکی تر؛ وەلانانی دەسەڵاتی حزبە بورژوا ناسیونالیستەکانی کورد، بە ڕاپەڕین و شۆڕش و دامەزراندنی دەسەڵاتدارێتی شۆرا جەماوەرییەکان، ڕێگایەکە بۆ گەیشتن بە ستراتیژی ئەو حزبە کە سەربەخۆیی کوردستانە.
ستراتیجی دووەم داوای سەربەخۆیی ناکات، بەڵکو داوای خۆبەڕێوەبردنی خۆجێی (الإدارة الذاتیة المحلیة) جەماوەر لە شار و شارۆچکەکانی هەرێمی کوردستان دەکات، هاوشێوەی ئەوانەی لە کانتۆنەکانی ئەو ناوچانەدا هەن کە لەژێر دەسەڵاتی "پەیەدە" (پارتی یەکێتی دیموکرات) لە باکوری سوریادا دەبینرێن، واتە کانتۆنەکانی جزیرە و کۆبانێ و عەفرین (پێش داگیرکردنی لەلایەن تورکیاوە). هەروەها ئەم ستراتیژە خوازیاری نەمانی دەسەڵاتی حزبە فەرمانڕەواکانە بە ئەوەی جەماوەر ئازاد بێت و خۆبەڕێوەبردنێکی خۆجێی دابمەزرێنن.
سەبارەت بە ستراتیجی سێیەمیش جەخت لەسەر هاوبەرژەوەندیی کرێکاران و زەحمەتکێشان و ژنانی ستەملێکراو و گەنجانی شۆڕشگێڕی هەرێمی کوردستان دەکات لەگەڵ هی سەرتاسەری عێراق، و کار دەکات بۆ لێکهەڵپێکان و یەکخستنی تێکۆشانەکانیان لە سەرتاسەری عێراقدا بۆ هێنانەدی بزووتنەوەیەکی چینایەتی هۆشیارانەی خاوەن ئاسۆیەکی سۆسیالیستی، دژ بە بزووتنەوە کۆمەڵایەتیی-سیاسییەکانی بۆرژوازی، لە ناسیۆنالیزم و ئیسلامیزم و ڕیفۆرمخوازی لیبڕاڵ، و پووچەڵکردنەوەی ڕۆڵ و کاریگەریی فکری و سیاسییان، وە دژ بە

سەراپای ڕژێمە سیاسییەکەیان و فەرمانڕەوایەتی حزبە بۆرژواکانیان لە وڵاتەکانی ئیسلامی سیاسی تائیفی و قەومی هەم لە ناوەند (بەغدا) و هەم لە هەرێم (هەولێر).

بێ گومان ئەمەش پێویستی بە بەرجەستەکردنەوە و دەستبەرکردنی سەربەخۆیی سیاسی چینی کرێکار هەیە، لەڕێگەی خۆ باتەکی ماندوونەناسانەی فیکری و سیاسییەوە، لەدژی مەیل و گرایشە بۆرژوا قەومی و ئایینی و لیبراڵییەکان، و هەروەها لەدژی ئەو ستراتیژانەی ناو بزووتنەوەی چەپی کوردستانیش کە لەگەڵ بەرژەوەندی چینی کرێکاردا ناکۆکن، ئەمەش بە یەکخستنی ڕیزی کۆمۆنیستەکان و مارکسیستەکان لە پێناو ئامادەکردنی چینی کرێکار بۆ شۆڕشی سۆسیالیستی لە عێراقدا و دامەزراندنی حکومەتی کرێکاری خۆی، ئەمە ئەو ستراتیژییە کە ئێمە لە (ڕێکخراوی بەدیلی کۆمۆنیستی) گرتوومانەتەبەر و جیامان دەکاتەوە لە ستراتیژی لایەنەکانی تری ناو بزووتنەوەی چەپی کوردستان.

جیاوازییەکانی (ڕێکخراوی بەدیلی کۆمۆنیستی) لەگەڵ باقی حزب و ڕێکخراو و لایەنەکانی ناو بزووتنەوەی چەپ لە هەرێمی کوردستانی عێراقدا تەنها سنوردار نابێتەوە بە جیاوازی لە ڕێبازی فیکری — سیاسی و ستراتیژ، بەڵکو ئەو جیاوازیانە درێژیش دەبنەوە بۆ مەیدانی تاکتیکی و خەباتی کردەیی ڕۆژانەش.

بۆ نموونە، کۆمەڵێک چالاکوانی سەربەخۆی بزووتنەوەی ناڕەزایەتی جەماوەری و کرێکاری، لەگەڵ هەڵسوڕاوان و ئەندامانێکی (حیزبی کۆمۆنیستی کرێکاری کوردستان) و (یەکێتی کۆمۆنیستەکان) و (ڕێکخراوی بەدیلی کۆمۆنیستی)، هەر هەموو ئەو چالاکوان و هەڵسوڕاوانە لە سەرەتای نیسانی (٢٠٢٢) لە بارەگای (حیزبی کۆمۆنیستی کرێکاری کوردستان) لە سلێمانی کۆبوونەوە بە تاوتوێکردنی یادکردنەوەی یەکی ئایار بەیەکەوە لەو شارە، بەڵام هەفتەیەک دوای ئەم کۆبوونەوەیە، بە دەعوەتنامەی (حزبی شیوعی کوردستان) بۆ هەردوو حزبی (کۆمۆنیستی کرێکاری کوردستان) و (یەکێتی کۆمۆنیستەکان)، ئەندامان و چالاکوانانی ئەو دوو حیزبە بە “دەستخۆشانە”ی حیزبەکانیان، پشتیان لە هاوڕێکانیان لە (ڕێکخراوی بەدیل) و کۆمەڵێک چالاکوانی سەربەخۆ کرد و چوون بەدەم داوەتنامەکەی (حزبی شیوعی کوردستان)ەوە بۆ بەرپاکردنی ئاهەنگێک بە بۆنەی یەکی ئایار لەگەڵ (کۆمەڵەی زەحمەتکێشانی کوردستانی ئێران) بە ڕابەرایەتی (عەبدوڵای موهتەدی)، کە ڕەوتێکی ناسیونالیستە و مێژووەکەی پڕە لە دژایەتییەکی ڕاشکاوانە و ئاشکرای کۆمۆنیزم و بزووتنەوەی کرێکاری لە ئێران و هاوکاری (ڕەزا پەهلەوی) کوڕی شای ئێرانە بە دەست بەسەراگرتنی ڕاپەڕینی ژنان و

خەڵکی زەحمەتکێش و ئازادیخوازی ئێران، بەدوای کوشتنی (ژینا ئەمینی) یەوە. لە بەر ئەوە ئەمە و چالاکوانە سەربەخۆکان خۆمان بەدوور گرت لە بەشداریکردن لەم ئاهەنگەدا چونکە هێزێکی ناسیونالیستی دژە کۆمۆنیست و دژە کرێکاری لەو چەشنەی ڕەوتەکەی (عەبدوڵای موهتەدی) بەشێکە لە ڕێکخستن و بەرپاکردنی وەها مەراسیمێک.

هەرچی (حزبی شیوعی کوردستان)ە، نە لە مێژووی ڕاستەقینەی خۆیدا و نە لە ڕێبازە سیاسییەکەیدا، سەر بە بزووتنەوەی چەپ و کۆمۆنیستی کوردستانی عێراق نییە. لە ڕووی مێژووییەوە درێژکراوەی (ڕێکخراوی کوردستانی حزبی شیوعی عێراقی)یە، کە سازشکار و هاوکاری بزووتنەوەی نەتەوەیی کورد و حزبە کۆنەپەرست و سەرکوتگەرەکانی بووە، لە کاتێکدا یەکێک لە تایبەتمەندییە گرنگەکانی بزووتنەوەی چەپ و کۆمۆنیستی لە کوردستانی عێراقدا، هەستیاری و دوژمنایەتییە سیاسییەکەیەتی بەرامبەر بە حیزبە نەتەوەیییەکان. مێژووی بزووتنەوەی چەپ دەرئەنجامی جیابوونەوەی ڕۆشنبیرانی مارکسیستە لە حزب و ڕەوتە ناسیۆنالیستەکان لە ناوەڕاستی حەفتاکان تا نەوەدەکانی سەدەی ڕابردوو، بەڵام مێژووی (حزبی شیوعی کوردستان) مێژووی پاشکۆیەتییە بە ناسیونالیزمی کورد و حزبە فەرمانڕەواکانی.